

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ШКОЛСКИ ЛИСТЪ.

013

Овај листъ излази сваке недељ еданпутъ. Цена му е на годину 4, на половину 2 а на четвртъ године 1 фор. съ поштариномъ.

Брой 24. 25. Юния. 1859.

Съ овимъ бровмъ навршуе се први полгодишњи течай Школскога Листа.

Съ великомъ мукомъ и натегомъ борιο се листъ овај за свой обстанакъ ево веѣ деветъ месеци. Како садъ ствари стое, иста му борба предстои и у будуѣе, докъ се годъ приятельи школе свойеки не прихвате, и будуѣностъ овога листа не обезбѣде.

То се безъ новчане помоѣи постиѣи не може. Фонда би ваљало да имамо, изъ коєга би се баръ садъ у почетку дописаницима пристойне награде одреѣивати, и остали трошкови редакциє и издаваня исплаѣивати могли, да не будемо принуѣени (овако као садъ и досадъ) само на добровољне прилоге поедини душевни люди изгледати, и одъ слабогъ и неуредногъ плаѣаня поедини предбројника зависити, као што то садъ бива, гдѣ се ни трошкови издаваня ни издалека не подмирую, а како ли да се на награѣиванѣ приложника или на какавъ годъ добишакъ и помислиши може.

Сматраюѣи на све околности држимо, да би на ову цѣль еданъ фонд од 500 фор. ср довољачъ био. Покрай паметногъ и савѣтногъ управљаня могло би се съ овомъ сумомъ учинити то, да се Школски Листъ мало по мало на ноге дигне, да се прилови умерено награѣую, да се цена предплате јошъ веѣма спусти, да се уз лист још и по коя награда (Premie) даєи т. д. Али одкуда набавити ови 500 форинти? Ко ѣе бити

тай добротворъ народа и народне школе, да овде у похлѣ притече, гдѣ в найужниѣ? Оѣмо л' се што е овимъ позивомъ помоћи, или ће и ово остати само „гласъ вопіющаго въ пустина?“ Дай Боже да се у злой слутњи нашої преваримо!

Да би пакъ у будуће што маню штету имали, шилаћемо одъ 1. јулия т. г. Школски Листъ само овима предбројницима, кои намъ се до тога времена яве и баръ на четвртъ године напредъ плати. А да би и овде потребитимъ одъ г. г. предбројника што већма можемо на руку ишли, изјављуемо, да ћемо онима, кои цео свой досадашњи дугъ до 1. јулия ш. г. на еданпушъ плаше, Школски Листъ безъ прекиданя шилаћи, и шаковима време предплаше до 1. августа ш. г. продужиши.

У пређашњимъ бровима Школскога Листа обѣћани програмъ стављамо овдѣ ради знаня и управљаня:

Програмъ Школскога Листа.

А. Воспитанъ: а) *шћлесло*: критике рѣави обичая у овомъ погледу и предлози за поправку; диветика, гимнастика и игре дечие; — б) *душевно*: критике рѣави обичая у овомъ погледу и предлози за поправку, основани на мнѣнию најболѣи педагога; чланци о воспитаню религиозномъ, моралномъ, христовитичкомъ; одабране библиске и друге религиозне и моралне приповедчице, приче, басне, изборъ изреченя изъ св. еванѣлїя, апостола; изборъ псалма и осталога изъ библике, црквени и грађански књига и списателя, уदेशево за школску децу; изборъ народни пословица, пемница и мелодия: — в) *умно*: предмети изъ географїе и исторїе, наравне исторїе и физике, математике и геометрїе, изъ граматике, правописа и синтаксе, — све што већма може бити, просто и ясно; — г) *дружевно*: предмети изъ живота фамилиярногъ,

грађанскогъ, поданичкогъ, и све што може пробудити
 www.u ljubavъ и пожртвованъ за общте благо, — израђено
 за децу.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА
 Б. Школа: унутрашња и спољашња: критике и
 предлози о дисциплини, о методи писаня, читаня, ра-
 чунаня, пояня и науке вѣре; поступанъ са приповѣд-
 кама и причама, съ изреченьма и пословицама, съ
 псалмима и молитвама, съ пѣсмама и мелодияма; по-
 ступанъ съ поединимъ комађемъ изъ читанки црквени
 и грађански; задатци за дистандо писанъ и за са-
 ставке дѣтче; задатци за рачунанъ, — све съ обзи-
 ром на цѣл народне школе. Затим чланци о побольша-
 ню спољашњимъ и унутрашњимъ (материјалином и моралином)
 наши школа уобште, а посебице сеоски, варошки, эле-
 ментарни и нормални, деведчки и недѣљни. У овај ред
 иде и укор по гдековг неваљалог обичая школскогъ или
 домаћег, кои школи шкоди; тако исто и критике књига
 школки и остали, кое би са школомъ и њѣномъ цѣ-
 ли могле доћи ма укою колегую; послѣ иду пѣсеме,
 загонетке, афоризме, смееице, а најпосле сви школски
 налози, наредбе, известия, етецишта, постановљѣня, же-
 лѣ поедини общтина и други огласи.

Нека страна нами потребна растѣнѣя.

(Бдна лекция изъ нравне историе.)

(Продуженъ и Свршетакъ.)

2.

Арапъ, коме кафа кодъ куће расте задовољанъ е
 кадъ е чисту пие, безъ икое смесе; алъ ми Европеј-
 ци оѣмо узъ кафу јошъ и друго ковшта, оѣмо и ше-
 ћера, и млека и то дебелогъ млека и леба белогъ, у
 виду земичака и кифли и другчѣе. Што се ови болача
 и млека тиче, тогъ имамо кодъ куће и за њѣ знамо,
 одкуда ихъ и како добѣямо. Алъ шеќеръ, колкогодъ

намъ се познатъ чини, и колкогодъ смо научени на нѣгъ, опетъ в страноземски производъ, кои исто онако големъ путъ и силве землѣ преѣи мора, докъ до настъ доспе.

У южнимъ краевима Азие, у источнои Инди, Кини и свима веѣимъ островима, особито на источнои страни Америке, у слободнимъ државама, у Мексици и Бразилии, расаѣу се по великимъ просторима землѣ едно растѣние, кое као и наша жита у фамилию трава спада, и кое в по изгледу сила на нашу треску наликъ. Растѣние то зове се по шеѣеру коегъ дае, шеѣертреса.

Европейци познали су шеѣертреску текъ у време крстоносни ратова кадъ су у источне землѣ и у Брусалимъ ишли, и онда су в пренели и расадили по южнимъ краевима Талиянске. У 16. и 17. столѣтию пренели су в и расадили у Америци, где се за кратко време расадници ови силно умложише и трговина са шеѣеромъ махъ преоте, алъ и повода даде оной бездушной и нечовечнои трговини са роблѣмъ Црнаца.

Као сваки усевъ и расадъ, тако потребуе и шеѣертреса брижливу негу, и за бериѣетно приянѣ нужно в много кише. Деветогъ месеца уцвета и овда в лепо видити; а дванайстогъ месеца пожути и листъ се осуши, и то в знакъ, да в треска узрела, и да се садъ може сеѣи.

Садъ в почну са оштримъ сикирицама близу главе сеѣи, одсеку вррове, кое илъ расаѣую илъ марви за рану даю, одчупаю лишѣе, кое илъ на ватру гору илъ за подстирачъ подъ марву узимлю, а треску изсеку на штапове одъ три стопе дугачке, коихъ по 20 илъ 30 у еданъ сноцъ вежу, и у воденице илъ суваче носе. Овде буде треска са великимъ и тешкимъ вальцима изгнѣчена и изцеѣена, цедеѣи се сокъ крозъ левкове у велике казане уваѣенъ, где се малко укува

и пена сбаци. После се у другимъ казанима јошъ већма укувава, и у нѣга мало цеђа метне, кои му сву киселину што е има одузме, и онда се у бурадъ сиплѣ, где се стисне, упития и стврдне. Лошии шећеръ, кои се неможе да стисне испустисе оздо у друге судове да изцури, то е моласа илѣ сирупъ, тай е црвенъ и узимлѣсе за пециво ракиѣ одъ шећера, то е румъ. Онай у бурадма остајући шећеръ зовесе грубъ шећеръ, фаринъ. Кадъ се овај сасвимъ стврдне, и осуши, онда се шалѣ у Европу, и ту се у шећеркувницама (рафинериама) пречишћава, рафинира, и у калупе главе лив. Рафинирати е шећеръ тврдъ и бео, а груби шећеръ брашнавъ е и мркъ.

У нашемъ се царству сваке године више одъ по милиона центи шећера рафинира и потроши. Највећа часть одъ тога потроши се у кафу и теј, а остало закувано воће (dunstobst) у колаче, у апотекама и на друге занатлиске потребе. Алъ то ние савъ шећеръ што се у нашемъ царству потроши. Будући да се шећера налази и у другимъ растѣњима не само у шећертрски, то су люди кушали и изъ други растия шећеръ цедити и правити, и тако га праве данасъ изъ едне репе, и тога шећера начини се у нашемъ царству сваке године близу 300,000 центи, кои се такођеръ савъ потроши.

Кодъ кафе в зрно, кое е по трговину тако важно, а кодъ шећер-трске е сок. кафа намъ се доноси онака каква е одъ нарави, и ми е текъ онда пре негъ што ће мо е пити учинимо. Шећеръ намъ долази већъ учинѣнъ, само не израђенъ, него текъ спремлѣнъ а овде се сасвимъ учини и изради. Алъ има јошъ еданъ трећи страноземски производъ, кои намъ е далеко важнии постао, нежели кафа и шећеръ, тай се добия одъ едногогъ трећегъ прекоморскогъ растѣ-

ния, одъ коегъ люску семена употреблявамо и одъ нѣ етине альине правимо, то е памукъ.

Памукъ се добия у топлимъ краевима умерногъ пояса зешлѣ одъ едне бильке, а у вреломъ поясу землѣ одъ одногъ шушня илѣ дрвета, кои бришльивомъ негомъ и у мерномъ поясу землѣ прияти може. Памук-траве има у южномъ краю Европе, сѣверне Африке, на средиземнимъ приморьяма Азии у восточной Индии и у Кини, алъ юшѣ далеко су веѣма разплѣнене на восточномъ приморю сѣверне и южне Америке и на западноиндискимъ островима, где су Европейци големе просторе нѣма засадили.

Памукъ дрво буде по 15. до 20. стопа високо, има широко запно лишѣ, и велики петеролисть жуть, а кадкадъ и црвень цвѣтъ. Плодъ су главице коѣ се на више залистака као капака отвараю и у нѣма е пуно семена. У истимъ тимъ главицама етов стиснути и около семени зрна умотане дугачке, чѣсте беле илѣ жуте длаке памука.

У време памукбербе милина е погледати на памукрасаднике, нѣино широко угасветозелено лишѣ, на велико жуто цвѣѣ и као снегъ бели памукъ, кои изъ полупукли главица вири. Памукдрво има у исти махъ и на истимъ гранчицама и зрели главица, и зелени и у цвѣту, како се кои пупакъ пре илѣ доцниѣ развиѣ.

Колике се грдне гомиле памука сваке године преко мора у Европу увезу, види се отуда, што се у самой Аустрии и нѣнимъ памук-предиюницама сваке године више одъ по милиона центи памучногъ конца опреде, а много више опредесе у Француской и особито у Енглеской. Одъ ови силни памучни еспапа, кои се у Европи начине, однесе се нека частъ опетъ на трагъ преко мора у нѣко везлѣ одтуда е памукъ донешенъ алъ веѣка се частъ овде подереза.

Све ово и предиво и ткавѣ памука ввршуѣ се

са машинама. У Кини и источној Индији раде люди све ово прстима и на просте справе, а кодъ насъ се свршуе и гребеняѣ и преденѣ и беленѣ и фарбанѣ и тканѣ на великимъ машинама и то све парнимъ, паромъ теранимъ.

На машинскомъ разбоју изради еданъ човекъ за еданъ данъ управо онолико, колико еданъ Кинезацъ са своимъ вретеномъ илѣ разбојомъ за читаву годину дана. Данасъ убеле люди платно у особитимъ справама за еданъ данъ толико, колико су пре едва за неколико месеци дана убелити могли.

Гвожђе и жива.

(Една лекција изъ наравне историје.)

По вредности, што е ми поединимъ рудама употребљено са осталимъ даемо, злато е најблагодарнија руда; после нѣга долази сребро; између обоегъ стои платина, кое се у Аустрији нимало не налази, ал' у уралскимъ планинама врло много. Платина е тежа одъ злата ал' ние ни бојомъ ни сјайношћу онако лепа као злато и сребро.

Ал' кадъ узмемо руде по ползи и потреби, коју одъ њи имамо ценити, онда е гвожђе прва и надъ свима најглавнија.

Ни едно станѣ людско, ни една околностъ ни замислити се не да, где намъ неби гвожђе преко потребно било. Колико су намъ домови одеда и вла за животъ нуждна, то сваки зна; ал' како би ихъ човекъ набављао, да неби гвожђа било, то ваљда нико ни помишљао ние. Ако е ключъ ил' брава, да се кућа заключа, ако е игла ил' маказе и да се одећа коју скрои и сашие, ако е ножъ бритва да се комадъ леба одсече, безъ гвожђа ни маћи. Ако би и онај у шуми

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

живећи човекъ ктео најпростию колебицу да одъ дрва себи сагради, мора опетъ са гвозденомъ сикиромъ дрво сећи, и безъ гвозђа ни маћи. У свима занатлискимъ алатима, као и у свакомъ оружю, и у свима осталимъ справама и машинеријама, што ихъ люди у помоћ својој снази требую, свуда е гвозђе најславније, безъ нѣга нигди ни маћи.

И овомъ овако полезномъ и преко нуждномъ рудомъ наше е царство пуно препуно, окромъ Шведске ни една га у Европи земља тољко много нема. Окромъ Млетачке, и Далмације, приморја и горњѣ Аустрије вади се гвозђе у свима круновинама, алъ најболъ у Штаерској и у Краньској, које е тако ваљано, да га и стране земљѣ, које свога собственогъ гвозђа доволно имаю, опетъ купую и извозе, арбо се болъ негъ икоје друго израђивати дае.

Године 1847 извађено е у аустријскимъ гвозденимъ рудокопницама 2,623,239 центи гвозђа. Одъ тога било е 498,704 центи ливеногъ а остало е простогъ гвозђа. Една цента ливеногъ гвозђа дае се за шестъ и по форинти, а една цента простогъ гвозђа за 3 ф. и 85 новаца, и по томе е ласно проесанити колико се новаца одъ самога гвозђа добива.

И гвозђе се даде као и све остале руде слабиомъ ватромъ размекшати и онда чекићима ковати, а јачомъ ватромъ разтопити, и онда у различне калупе ливати.

Међу рудама има една са врло особитимъ својствама. Та не треба ватре да е разтопи, а не да се ковати ни у калупе ливати; и опетъ е по люде одъ велике ползе, та руда зове се жива.

Прво што намъ на јаву у очи пада, то е нѣзина форма. Злато се налази макаръ и у ситнимъ текъ увекъ тврдимъ мрвама и арну, сребро и гвозђе ако

се на ватри и разтопе опетъ се одма затимъ стврдну и даю се ковати. Ал' жива е сама одъ себе, безъ ватре, разтопљна, и течна као вода састои се изъ капљица, као вода, даде се изъ едногъ суда у други изливати и уливати, као и вода, и јошъ е у нечему налику на воду; вода се претвори кадъ е мразъ увати у ледъ, смрзне се, исто се тако и жива на мразу смрзне и онда се даде као и сребро ковати; само што треба врло лютогъ мрза, кои ће живу смрзнати, а тако лютогъ мрза и зиме у нашимъ пределима никадъ нема.

Друго е знаменито свойство живе то, што се у нѣој свака друга руда, изузимајући гвожђе и јошъ нека, разиђе, исто онако као оно со ил' шећеръ у води. Кадъ се ма коя златна сребрна, ил' калайна и пр. стваръ у живу метне, она се разиђе у живи и смеша се са нѣомъ. А кадъ се та смеша крозъ крпу процеди, онда већа часть живе процури, а у крпи остане неко бело гушће рудно тесто, то е та права смеша живе са ономъ другомъ рудомъ. Ту смесу зову амалгамъ. Такови амалгама има различни, златни, и сребрни, съ којима златари различне ствари позлаћују ил' просребрују. Калајни Амалгамъ, т. е. смеша живе и калаја употребљава се за поставу стаклени плоча, и то буду огледала. А кадъ ко оће, да живу одъ те друге руде опетъ на чисто одлучи, мора смесу ту у гвоздени судъ бацити, кои е судъ као неки мали казанъ удешенъ, са дугачкомъ танкомъ савиеномъ и крозъ табарку у ладну воду сведеномъ цеву. Кадъ се тај казанчићъ угрее, жива се у пару претвори, башъ као оно изъ комине ракиа; та пара пролази крозъ ону цевъ, лулу у ладну воду, где се излади и опетъ у капљ претвои егусне, и капљама овде у воду пада; — а друга руда остане у казану.

Ни едне руде нема, коя свой спољашњи видъ и

изгледъ тако меняти може као жива. Обично е бела као сребро, и сјајна е онако, и непровидна и течна. Кадъ се узме са често менјанимъ воздухомъ мешати и мућкати, она се претвори у пепеляст илѣ црн прашакъ кои на ватри подржанъ лепо поцрвени. Найзнамени- тия е споя живе са сумпоромъ, ков се у некимъ пре- делима много находи. Жива која е собомъ као сребро бела, и сумпоръ собомъ као злато жутъ, кадъ се спое, даду еданъ лепо црвенъ каменъ, кои ону лепу алъ отровну црвену фарбу дае, што се циноберъ зове.

Шпанска е јошъ пре Христа позната била, као земля живомъ богата, и Римљани изъ Шпаньске живу износили, и живимъ сребромъ звали, отудъ име живе. Окромъ Шпанье Аустрија е између сви европски др- жава живомъ најбогатия.

Аустријска жива вади се највише у рудокопњима краньскимъ у Идрии; ал' има живе и у Мађарској и у Ерделю и у Штаерској. Године 1847 добивено е у Аустрији 3641. цента живе, цена е одъ фунте 2 флор. и 70 новаца.

Неколико примера за наизуетни рачунъ.

Еданъ човекъ съ вечувания одеће и обуће подере сваке год. само 1 паръ чизама више, — 5 фл. кр., 1 прелук 2 $\frac{1}{2}$ и по фл., 1 мараму по фл. и 1 пар ко- шуля 3 фл. Колико то чини уедно фл.

Онъ потроши и друге и треће год. толико исто ко- лико то износи на 10, 20, 40 год? Ал' некій изда за сваку ту стваръ двоиномъ толико новаца, колико тога стае на 40 год? А има богме по гдекош, ковага јошъ едаредъ толико стои, колико е то на 40 год?

Ко не пази на себе, не пази ни на своју децу,

а има 3 сина, и потроши на њи све трое уедно на год, толико, колико на себе самогъ, узми само онај првиј рачунъ, и троши на њи до 20 год. Колико то износи свега? Одъ 20. год. ови се сами одеваю, ал' како и њ отацъ чувати научио, тако и после живе, „што е дикла навикла,“ пакъ одъ 20. до 40. год. троши свакиј одъ њи исто онолико, колико и њиовъ отацъ, кол'ко то износи уедно?

И ова сва троица имаю своју децу, свакиј по трое, те и држе, као што е њиов отац, њи те трошећи сваки као што е и њиов отац на њи, троше 20 год. тако; — кол'ко то износи свега?

Сабери садъ све суме уедно, да видимо шта њи-ну кућу стои та непажня за еданъ векъ само. —

Постъ е по здравлѣ, а и по снагу и дугъ векъ пробитачанъ исто као и по душу што е, кадъ се само онако држи, како га прописуе наша црква. Постно ело може да вреди као и мрсно, може и више кадъ се оће да баца, а другчи е увекъ еѣтиниѣ. Ал' у ед-ной кући неће да посте, немаре ни за кесу, ни за му-даръ обичай цркве и дедова, ни за здравлѣ; њима е и онај кои то држи коеко и коешта, стари имъ бияу будале ал' они су данасъ све кашикомъ поер-кали мудрость, из мрсе У томъ мрсеу потроше само 15 кр. на данъ више, колико то износи на год. из-рачуни све среде и петкове, и сва четири цркевна поста? А кол'ко износи на 5. 10. 25. 50. год.? Ал' у већој кући потроши се и по 25 кр. на данъ више, колико би ту за 50 год. остало уштеѣено?

Еданъ човекъ неће да се самъ брѣ, него плаћа бербѣру по 5 кр. а брѣ се сваке неделѣ едаредъ, и о свецима башка реци на оно 52 пута јошъ 18 пута

само, колико е то край. на год.? Колико фр. на 5. 10. 20. 40. год.?

Исти тай има 3 сина, и они тако плаћаю, еданъ плаћа 30 год. другій 28 год. а трећій 26 год. Колико то износи уедно?

И ова троица имаю свакиј по едногъ сина, и ови се брију, еданъ већ 10 год. другій 8 а трећій 6 и ове стои бриянъ исто толико, колико е?

Сабери све суме уедно, да видимо шта ту кућу само стае траянъ за тай еданъ векъ? Одбій петину одъ тога на бритве и сапунъ за све, колико е могло у кући новаца остати?

Еданъ майсторъ ради малко поленъ, устане еданъ сатъ доцнѣ на данъ, а съ еднимъ сатомъ раніе посао у вече прекине, и изгуби тимъ само по 1 гр. на сатъ. — колико то чини фр. на год. кадъ одбѣшъ свеце и неделъ? а колико чини на 5. 15. 30. год?

Онъ има 3. сина, па е и нѣи тако научію, и еданъ одъ нѣи ради 30. год. другій 38. а трећій 26. год. Колико то износи за ову сву троицу?

И ови имаю своју децу, свакиј по 2 сина, и ови већ раде, еданъ 10 год. другій 9 трећій 8. четвртій 7 пети 6 а шестіи 5 год.; изесани и ово све, колико износи? Сабери садъ све суме уедно, да видимо колико е нѣова кућа изгубила само съ 5 крайцара на сатъ, што е могла имати? А да е по 10 кр. на сатъ? —

Пуето острово.

(Свршетакъ.)

По прогнанству старогъ свогъ цара, иде народъ новомъ, — когъ му провидѣніе Божіе сваке године извѣстно шилъ — обичнымъ начиномъ на суеретъ, и прима га са истимъ благоволнѣмъ, као и пређашнѣмъ.

— То е господару! вечитый законъ овогъ царства, кой никакавъ царъ за време овогъ владаня преиначити не може! —

„А али,“ питаше царъ „и моимъ предходницима, о ныховой тако краткой влади и будућности казивано?“, — „Ни единомъ одъ ныхъ,“ одговори министаръ „ни тай законъ непознать быо, али се едни дадоше светлосѣу престола заслепити, те заборавише жалостну будућность свою, и преживише свою годину, а не постадоше добродѣтели; други се опише сладосѣу свое среѣе, и несмедоше, изъ страха, да неби уживаюће пріятности огорчили, на пусто острово ни помислити, те тако ступаху изъ едне радости у другу, докъ имъ време владаня не проѣе, и у лаѣу ихъ небацисше. — Сви су они кадъ е нереѣный данъ дошао, ядиковали и слѣпость свою оплакивали, алъ е ондакъ веѣ доцканъ было, и они бяху безъ помилованя невољи коя ихъ е чекала, и кою они нису хтѣли добродѣтелнимъ своимъ животомъ уклонити, предани.

Ове речи министра устраше яко цара; онъ се устручаваше судбе преѣшаныхъ царева, и желаше такоу несреѣу избеѣи. Са страхомъ помышляше онъ, да е одъ кратке те године нѣколико недѣля веѣ протекло, и да се онъ постарати мора, да проче време свое владе съ тымъ богоугоднѣ проведе и болѣ употреби. — „Добродѣтельный човѣче!“ рече онъ опетъ министру „ты си мени мою судьбу, и кратку мою владу откряю, кажи ми баремъ и шта бы чинити имао, да неволю моихъ предходника избѣгнемъ!“ — „Опомени се, господару!“ одговори овай, „да си нагъ на наше острово дошао, да ѣешь опетъ тако съ нѣга отиѣи, и да се никадъ выше на нѣга вратити неѣешь. Само едно средство имашъ, коимъ можешь недостатцыма, кои ти у земли прогнанства прете, доскочити: ако е, то есть, плодномъ учинишь и жителяма обогатишь,

а то ти е по нашимъ законима Азово, и твои су
 ти поданици безъ извѣстия тако покорни, да бѣду тамо,
 куда ихъ нѣдѣль оулазити. Пошли дакле може-
 тво послѣника на оны страны, обрати путь оны и
 нелюбну землю у орачу и нелюбу, устрои у нѣой села
 и градове, и пострай се, да себи тамо дворе и дрыга
 за животь нужна ерѣства преправить; едомъ де-
 чю: устрои себи ново царство, котъ бѣ жителы тебе
 у прогнанству твоемъ съ радочу примити. Но пона-
 сти се, и не доуести; да ти и едавъ тревутакъ без-
 полезно протече; ерѣ е време кратко, и што выше
 на твою бѣдѣ станишту дѣлао бѣдѣ, то бѣштъ
 радостие и задоволеніе у нѣму живити. Аво пакъ ты
 совѣтъ мой прерѣ, или га се устрѣлавао, или за-
 спао бѣдѣ, то си онда за евага излюбѣ, и дѣ-
 ловѣна несрѣча и неволя быѣ ти начата.
 Царѣ е мударъ быо, и говорѣ министровъ даде
 му отважностъ и разинности нѣговой крѣга. Онъ иза-
 гла оума можество поуника на ово острово, кон
 радостно оуше и поела се евоици латше. Острово
 се поче подыпшавати, и юштъ ни шестъ мѣсеци не
 протекше, а вѣчь стаяху у нѣвѣчѣмъ ставю села и
 градови. Но царѣ инакъ не попусти у евоику тудѣ
 любію, онъ е шило ево выше и выше жителы на
 оны страны, кон су ерѣ тыкъ радостіе тамо ева-
 зилы, и полове евое оурававалы, што су тако ерод-
 нила и прѣтеле евоихъ вѣчь наставнѣихъ ила.
 Мѣлѣмъ се край голане ево вѣчка приближа-
 вао. Прѣшныи су царѣви нѣвѣ тыкъ часомъ дѣн-
 тамъ, а ованъ га е радостно изѣекивао; ерѣ е онъ по-
 лавіо у оны землю, гдѣ е себи мѣлѣмъ евоику на-
 слованавѣмъ постаново и дужетракоѣ станиште приу-
 ставіо.
 Опредѣлены даѣтъ дѣбѣ; цара напачу у нѣго-
 вомъ двору; ише га еваколъ догоніе и власти,

ставе у опредѣлену лађу и оправе у предѣлъ про-
гнанства. Но текъ што онъ на брегъ новогъ острова
уступи, похите му жители истога радостно на срѣ-
теніе, отдаваху му найвеће почитаніе, и увѣнчаше
главу нѣгову — мѣсто оне круне, кое е слава и сѣй-
ность за одну само годину траяла — са вѣнцемъ,
кои е неузѣлымъ и найлѣпшимъ цвѣтемъ некиѣненъ
быо. Добродѣтельный животъ и мудро владанѣ нѣгово
наградио е свемогуѣій обилно; онъ поклони нѣговымъ
поданицыма безсмртіе, и учини га нѣховымъ вѣчи-
тымъ царемъ. —

* * *

Богатый и добродѣтельный мужъ е Богъ; робъ,
когъ е нѣговъ господаръ изаслао, естъ човѣкъ при
свомъ роженю; острово, на кое е буромъ избаченъ,
есте овай свѣтъ: а жители, кои га радостно срѣ-
таю, есу родители, кои се за нѣга нагогъ и плачу-
ѣгъ заузимаю и стараю. Министерь, кои му жалостну
судбу предсказуе, и на добаръ га путь, къ спасенію
упуѣуе, естъ света Хрїстова црква; година нѣвогъ
владаня, естъ вѣкъ човѣчій; а острово, на кое га по-
еле едногодишнѣгъ владаня избаце, естъ будуѣій жи-
вотъ и свѣтъ. Посленицы, кое онъ тамо шилъ, есу
добра дѣла нѣгова, коя е за живота чинію. Цареви,
кои су пре нѣга пропали, а нису се опасности и не-
сереѣе, коя имъ е грозила, сѣѣали, есу они будала-
сти люди, кои за земальскимъ само радостима грамзе,
а не мисле на животъ свой по смрти; они ѣе са вѣ-
читомъ невольомъ и патньомъ казнѣни быти, еръ из-
лазе предъ престолъ свемогуѣегъ съ празднымъ ру-
кама и безъ добрыхъ дѣла. —

превео

Ааронъ Михайловиѣъ

предуготовникъ.

Съ многи страна стижу намъ тужбе збогъ неуредногъ приманя Школскога листа и рекламацие за поедине брове.

На прву точку имамо примѣтити, да збогъ оскудице у людма и у времену Школски Листъ ние свагда могао на определѣнъ рокъ печатанъ бити, па за то ние сваке недѣлѣ ни разашиланъ био. Међутимъ то ние никаква штета. Ово ние ни онако какавъ политичанъ листъ, па да се бояти, да ће која одъ саобштени школски ствари застарити, ако се доцније печата. Него е главније то питањъ, да л' свима предбројницима *сви брове* до руку дођу, или не? И овде нема друге помоћи, но да се гг. предбројници одма, како им кои број изостане, овамо яве, и изоставше брове рекламую.

Бровва 1. 2. 4. 5. 6. 7. 9. 10. одъ ланске, и 1. 2. 3. 5. 8. одъ ове године немамо више ни едногъ осимъ ако се међу онима броввима не нађу, ков се надамо одъ наши за старе дугове опоменути предбројника натрагъ добити. Чимъ ово буде, послаћемо брове свима рекламантима у ономъ реду у комъ су се явили.

Найпослѣ, ако се сви брове ни на овај начинъ попунити неби могли, онда смо готови поедине брове Школскога Листа и препечатати, само ако се дозвољно такови предбројника яви кои би еданъ и исти број потребовали. За то молимо све предбројнике ваше, да намъ првомъ приликомъ у отвореномъ писму све брове и одъ ове и одъ прошле године назначе, ков јошъ добили нису. **УРЕДИНИШТВО.**